جام جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

www.jamejamdaily.ir

شنبه ۶ شهریور ۱۴۰۰ | ۱۹ محرم ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۰۱۷ | استان تهران و البرز ۳۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۰۰۰ تومان | Saturday - August 28, 2021

در «قاب‌کوچک» بخوانید:

بررسی برنامه‌های محرم سیما

گفت‌وگوی «کافه‌میرداماد» با دکترمحمدحسین رجبی‌دوانی

اگر کودتای سقیفه نبود حادثه کربلا رخ نمی‌داد

۲۰

صبح جمعه با مردم

در ادامه برنامه‌های میدانی رئیس جمهور

رئیسی، صبح جمعه بدون اطلاع قبلی به همراه تعدادی از وزرا به خوزستان سفر کرد

عکس: ایرنا | ۲ |

بازتاب بایگانی یک میلیون و ۶۰۳ هزار دوز واکسن مدرنای آمریکایی در ژاپن به دلیل آلودگی

رسوایی بزرگ واکسن آمریکایی

۱۸

توصیه دوباره کارشناسان بازار سرمایه به تازه‌واردها

لطفا دوباره هیجان‌زده نشوید!

بازار سرمایه هم مانند هر بازار دیگری قابل تضمین نیست و مشمول نوسانات مختلف است. با افزایش شاخص بورس، برخی سهامداران قصد دارند دوباره وارد بازار شوند و برخی افراد جدید به دنبال دریافت کد بورسی برای ورود هستند که کارشناسان به این افراد توصیه می‌کنند ابتدا در شرکت‌های سرمایه‌گذاری وارد شوند و بعد اقدام به خرید و فروش سهام کنند. بررسی بازار سرمایه در هفته اول شهریور نشان می‌دهد برخلاف هفته‌های گذشته روند خروج پول از بازار سرمایه متوقف شده و بیش از دومیلیارد تومان پول توسط حقیقی‌ها وارد بازار سرمایه شده است...

۳

پشت پرده عملیات خونین داعش در فرودگاه کابل چیست؟

رد خون در کابل

۸

همه چیز در مورد قرعه‌کشی فصل جدید لیگ قهرمانان اروپا

غول‌ها به هم رسیدند

۴

گفت‌وگو با لیلا برخورداری، بازیگر سریال «ردپای شبح» که به‌زودی روی آنتن خواهد رفت

درباره اعتیاد سریال بسازیم

۷

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در مجلس چه وعده‌هایی داد و اهالی فرهنگ و هنر چه توقعاتی از او دارند

آیا فرهنگ اولویت می‌شود؟

۱۰

یادداشت

نقد و نظری بر فاجعه فرودگاه کابل و اخبار مرتبط با آن

کابل؛ تپیده در خیانت و خون

محمدحسین جعفریان

کارشناس ارشد مسائل افغانستان

پنجشنبه گذشته کابل شاهد فاجعه‌ای دیگر بود. از یک هفته پیشتر هزاران تن به امید خروج از کشور در فرودگاه جمع شده بودند. هزاران نیروی طالب در بیرون فرودگاه بودند، ۷۰۰۰ تفنگدار آمریکایی و بریتانیایی و صدها سرباز تتمه ناتو در داخل. اما نتوانستند جلوی سیل جمعیت را بگیرند. دهها هزار نفر از سالن‌های ترانزیت تا روی باند فرودگاه پخش شده بودند. هر پروازی که می‌نشست، موج جمعیت هجوم می‌آورد تا سوار شود و از کابل فرار کند. به کجا؟ هر کجا که افغانستان نباشد؛ اروپا، کانادا، آمریکا، مکزیک و... حتی ۲۰۰۰ نفر به اوگاندا رفتند! این موج روزهای بعد به دیگر شهرهای بزرگ رسید.

در مزارشریف قیمت خانه و لوازم دست‌دوم به‌شدت سقوط کرد. ده‌ها هزار نفر مسکن و دار و ندارشان را به ثمن بخس می‌فروختند و راهی فرودگاه می‌شدند تا فرار کنند. کم‌کم زمزمه‌های مشابه در هرات و قندهار و جلال‌آباد و... هم شنیده می‌شد. اخبار مرزهای زمینی هم کم‌کم در حال وخامت بود.

چهارشنبه گذشته آمریکا که ناظر این نقل و انتقال تاریخی است گفت: ۶۰ هزار نفر طی یک هفته منتقل شده‌اند. اما از هجوم جمعیت کاسته نشده بود. فرودگاه لبریز فراریان بود. پر بود از خانواده‌هایی که همانجا اتراق کرده و منتظر نوبت بودند. گاه برای چندین هزار نفر تنها یک دستشویی و آبخوری در دسترس است. در حاشیه باند زنان و کودکان و سالمندان و حتی نوزادان می‌خوابند و روز بعد بیدار می‌شوند. برخی حتی به بدنه هواپیماها می‌چسبند، روی بال و چرخ آنها، تا بروند. لابد گزارش دلخراش سقوط سه تن از آنها را روزهای گذشته شنیدید. یک نفرشان بازیکن تیم ملی جوانان افغانستان بود. در آسمان کابل از چرخ هواپیمایی که به آن چسبیده بود جدا شد و جسد متلاشی‌اش بر سنگفرش خیابانی در کابل آرام گرفت.

این صحنه‌ها برای همه نگران کننده بود. اخبار فرودگاه کابل سرخط خبرهای جهان شده بود. اول از همه طالبان متوجه فاجعه شد. این یک اجرای زنده و آشکار از نمایش نفرت مردم بود. آنها که به فرودگاه پناه برده بودند حاضر بودند بمیرند، جسدشان بر سنگفرش خیابان‌ها متلاشی شود و اما در سایه امارت اسلامی زندگی نکنند. هر لحظه هزاران خبر و عکس و فیلم از التماس زنان و کودکان برای فرار از افغانستان در فضای مجازی جهان دست به دست می‌شد. تفنگداران محافظ داخل و بیرون فرودگاه ده‌ها نفر از مردم را کشتند. فیلم تیرباران یک افغانستانی استرالیایی تبار در ورودی فرودگاه دنیا را شوکه کرد. اما این سیل را سر باز ایستادن نبود.

کشورهای میزبان هم دیگر حوصله‌شان سر رفته بود. آنها از گسترش این موج وحشت کرده بودند. دیگر شعارهای رنگین و حقوق‌بشری روزهای اول، جایشان را به زمزمه‌های اعتراضی می‌دادند. تی‌شرت‌هایی با نقش تمسخر قربانیان سقوط از هواپیماها در غرب محبوب شد. باید به سرعت راه‌چاره‌ای می‌یافتند.

ویلیام برنز رئیس سازمان سیا مخفیانه به کابل رفت و با ملا برادر بالاترین مقام طالبان در پایتخت افغانستان جلسه مفصلی گذاشت. بار دیگر دو طرف به خدمات هم نیاز داشتند. باید این نمایش تراژیک تمام می‌شد. باید طوری پایان می‌یافت که هم طالبان، هم آمریکا و غرب از نتیجه کار، سود مورد انتظارشان را می‌بردند.

پنجشنبه گذشته اولین مرحله این عملیات پیچیده و چندوجهی اجرا شد. مثل همیشه عامل اجرای این عملیات کثیف، داعش بود. نیروی احمق و ارزانی که پیشتر هم به امریکایی‌ها، پاکستان، کرزی، اشرف غنی و... حتی طالبان پکیج‌های بی‌نقص انتحاری فروخته بود. این کوتاه‌ترین و کم‌هزینه‌ترین راه حل برای این مشکل پرهزینه بود. البته کم‌هزینه برای طالبان و آمریکا و پرهزینه برای مردم و قربانیان. سه جانباخته این فاجعه تنها از یک خانواده بودند؛ دکتر خالد رهین، میلاد رهین وفردوس رهین!

باری حملات انتحاری انجام شد و از کشته‌ها پشته ساختند. باید بلافاصله به صفحه تلویزیون‌های جهان آمد. پیش از خود داعش، اعلام کرد همه چیز کار داعش است. ساعتی بعد داعش رسما این را پذیرفت! باید گفت؛ انتظار این تهاجم را داشته‌اند، دروغ هم نمی‌گفت! از احتمال حملات بعدی خبرداد. این تلویحا به معنای توقف عملیات انتقال بود و هشداری به مردم که از فرودگاه بروید. دیگران هم نیایند! کانادا نیز بلافاصله اعلام کرد؛ وضعیت اتباع افغانی-کانادایی و کارمندان افغانش را در کابل درک می‌کند. اما تا کنون ۳۷ هزار نفر را منتقل کرده و ماموریتش را پایان یافته می‌داند. طالبان نفس راحتی کشید و مسیرهای فرودگاه را به بهانه خطر حملات انتحاری مهر و موم کرد. داعش نیز برای اولین بار در دوران حیاتش، آمار تلفات یک عملیات انتحاری خود را به‌طور دقیق گزارش داد. تعداد کشته‌ها، زخمی‌ها و ملیت آنها همان چیزی بود که امریکایی‌ها و طالبان اعلام کردند. بخش دوم نقشه هم خود به خود ادامه یافت!

ایالات متحده چهار فروند B۵۲ و سه هواپیمای غول‌پیکر، تانکر و سوخت‌رسان KC-۱۳۵R نیروی هوایی ایالات متحده را به بهانه تلافی حملات کابل به پایگاه‌هایش در منطقه فرستاد. این جابه‌جایی نشان از احتمال آغاز حملات هوایی آمریکا طی ساعت‌های آینده در افغانستان دارد. ترکیه اعلام کرد طالبان پیشنهاد اداره فرودگاه کابل را به آنکارا داده است. طالبان اما گفت اعضای کابینه عنقریب معرفی می‌شوند، آنگلا مرکل صدراعظم آلمان نیز مدعی شد آنها به عنوان جامعه جهانی، از آنچه در افغانستان رخ داده آگاه بوده‌اند. دیمیتری پسکوف، سخنگوی پوتین هم خبر داد؛ روسیه نیز چون بقیه، کار تخلیه افراد از کابل را تمام شده می‌داند و عملیات جدیدی در کار نیست.

و اما حرف اصلی را اندرو نیل خبرنگار مشهور اسکاتلندی زد. او هوشمندانه نوشت: «اکنون پایان بازی تخلیه از فرودگاه کابل نزدیک است. بریتانیا در حال حاضر به مردمی که هنوز در تلاش هستند افغانستان را ترک کنند می‌گوید به جای تلاش برای ورود به فرودگاه کابل، جایی که نیروهای امریکایی، بریتانیایی [و کانادایی] در حال پایان عملیات خود [و تروریست‌های انتحاری منتظر شما] هستند، به سمت مرز [های ایران و آسیای مرکزی] حرکت کنید!»

دیشب با رئیس خبرگزاری اطلس افغانستان گفت‌وگو داشتم. او دو نفر از همکارانش را در انفجار فرودگاه کابل از دست داده است. سیداحمد موسوی مبلغ در تاکید بر آنچه آمد می‌گفت: این انفجارها بدون هماهنگی آمریکایی‌ها ممکن نبود. آمریکا و بریتانیا پیشتر به اتباع‌شان هشدار دادند که از فرودگاه کابل فاصله بگیرند. اما با وجود استقرار ۷ هزار نیروی آمریکایی و ناتو در فرودگاه، و اطلاع پیشاپیش آنها از حمله، اقدامی جهت پیشگیری از فاجعه و حفظ جان مردم صورت نگرفت. آقای مبلغ معتقد بود این انفجارها حاوی دو پیام از سوی آمریکاست. یکی برای طالبان که بدون ما نمی‌توانید کشور و اوضاع جاری را مدیریت کنید و باید قراردادهای پنهانی مربوط به حضور اطلاعاتی آمریکا در افغانستان را جدی بگیرید. پیام دیگر هم به حدود ۲۵۰ هزار افغانستانی است که در این ۲۰ سال با آمریکا همکاری کردند. قول داده بودند اینها را از افغانستان خارج کنند، ولی فقط ۷۰ هزار نفر خارج شده‌اند. احتمالا آمریکا قصد داشته به افراد باقیمانده این پیام را بدهد که امکان خروج نیست. باید به خانه‌ها برگردند و با افغانستان جدید بسوزند و بسازند!

در ادامه آخرین خبرهای مرتبط با این فاجعه انتحاری، همراه نقد، نظر و حاشیه‌ای بر هریک تقدیم می‌شود:

- سی‌بی‌اس نیوز دیروز را بدترین روز ریاست جمهوری بایدن توصیف کرده است.
- در حقیقت باید نوشت پنجشنبه ۴ شهریور ۱۴۰۰ بهترین روز سازمان سیا در خاورمیانه بود. آنها صد زن و مرد افغان را کشتند تا مجبور نباشند تعهدشان نسبت به چندصد هزارتن دیگر را عملی کنند. ان‌ها طالبان را از دردسری بزرگ و پیچیده رهانیدند.
- ژنرال کنت مکنزی، سخنگوی پنتاگون: با طالبان، تماس منظم داریم. در واقع امنیت اطراف فرودگاه با آنهاست. ما نشانه‌ای نداریم که ثابت کند طالبان چنین کاری [انفجار فرودگاه] کرده باشند.
- عجیب است که بایدن هم در کنفرانس خبری که بلافاصله پس از حملات انتحاری برگزار شد تاکید کرد؛ هیچ شاهدی در مورد همکاری طالبان و داعش در این انفجارات نداریم. این اصرار توسط ژنرال مکنزی تکرار شده است.
- براساس گزارش‌ها، شمار تلفات حمله انتحاری در فرودگاه کابل به بیش از ۱۸۰ کشته و بیش از ۲۰۰ زخمی رسیده که در میان آنها ۱۶۰ غیرنظامی افغانستانی نیز شامل می‌شود.

- شک نکنید هنوز هم آمار افزایش خواهد یافت و اگر لازم باشد دور تازه‌ای از حملات رخ خواهد داد. آنقدر که آخرین نفر هم از فرودگاه کابل به خانه بازگردد. در دیگر شهرها هم کسی فکر مراجعه به فرودگاه‌ها را نکند. اگر کسی میل گریز و خروج دارد، به سمت مرزهای زمینی با ایران و ممالک آسیای مرکزی بارسفر ببندد. فعلا هرج و مرج در آن مرزها نیاز امریکاست نه آشفتگی در فرودگاه کابل!
- رابرت اونیل، کماندوی سابق آمریکایی و از تحلیلگران و عوامل کنونی شبکه فاکس نیوز، پس از اظهاراتی ضد انسانی در برنامه زنده، گفت: کافی است ۹ نفر به من بدهید تا به خیابان‌های کابل بروم و هر کس را که ببینم بکشم و آمریکایی‌ها را نجات دهم! این کار [کشتار مردم افغانستان] سخت نیست!
- من با اونیل موافقم! قطعا این کار برای او سخت نیست. آنها تجربه شگفتی در این زمینه دارند. دو دهه به‌طور مستقیم زنان و کودکان را آنجا کشتند و عروسی‌ها را بمباران کردند، حالا غیر مستقیم با خرید خدمات داعش چنین می‌کنند و اما باز هم راضی نیستند. می‌خواهند نظیر فیلم‌های هالیوودی، مسلسل به دست به خیابان‌های کابل بروند و هر جنبنده‌ای را به رگبار ببندند.
- تاد استارنز ستون نویس و تحلیلگر محافظه کار و مشهور امریکایی نیز توییت کرد: بابت هر آمریکایی که کشته شده، باید یک شهر افغانستان از روی زمین محو شود.
- شبیه رابرت اونیل مجری فاکس نیوز، تاد استارنز هم از نزدیکان این شبکه تلویزیونی است. اما در آمریکا همه چنین نگاهی ندارند. اری کوهن وکیل پرآوازه پرونده‌های آزادی بیان در پاسخ تاد نوشت: بابت هر توییتی که تو منتشر می‌کنی، باید یک انگشت‌ات قطع شود!
- عمران خان نخست وزیر پاکستان: اکنون زمان آن رسیده که جهان به افغانستان برای دستیابی به صلح کمک کند.
- این بهترین فرصت برای حامیان اصلی طالبان است. باید به بهانه نیاز به تامین صلح و امنیت به رسمیت شناختن آنها را در افکار عمومی داخلی و بین‌المللی توجیه و عملی کنند. آنها به جهان خواهند گفت بین بد و بدتر باید بد را انتخاب کنند. آنها از اژدهای داعش همه را ترسانده و به طالبان فرا خواهند خواند. آنها با این پلیتیک به رسمیت شناخته شدن امارت طالبان را تسهیل و توجیه خواهند کرد.

وعاقبت

در غروب جمعه سرگرم نوشتن آخرین عبارات هستم. خبر می‌رسد اوضاع در فرودگاه مزارشریف نیز در حال بحرانی شدن است. از کابل هم دوستی خبر می‌دهد، در قسمت ورودی شرقی فرودگاه صدای درگیری و تیراندازی‌های ممتد به گوش می‌رسد. او تاکید می‌کند با این حال و با وجود تمام هشدارهای داده شده و جنازه‌هایی که در حمله انتحاری دیروز روی دست مردم باقی ماند جمعیت همچنان از سراسر شهر به سمت فرودگاه در حرکت است!

«اصلاحیه آگهی

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای»

«عملیات تأمین مصالح، احداث و ساخت ۵ عدد رسوبگیر گابیونی و ۴ عدد سد ملاتی در مجتمع طلای زرشوران»

ZARSHOURAN

شرکت گسترش معادن و صنایع معدنی طلای زرشوران

م الف/ ۱۸۳۳ / ۱۱۷۹۸۴۳

شرح در صفحه ۳